

od 9. 10. do 3. 12. 2000 pod názvem „Paní Masaryková“. Dr. D. Hájková představila prostřednictvím dobových fotografií, dopisů, dokumentů, obrazů a osobních předmětů ženu vysokých morálních hodnot, vysoké inteligence, hluboké vzdělanosti v jejím bohatém, šťastném ale i tragickém životě. K výstavě byl připraven katalog.

Nejvýznamnější výstavní akcí v Lobkovickém paláci byla výstava připravená Dr. V. Šustíkovou z Muzea České hudby Národního muzea s názvem „Zdeněk Fibich 1850–1900“. Toto kulaté výročí UNESCO vyhlásilo za světové a bylo také zařazeno do kalendáře akcí Praha 2000 – Evropské město kultury. Na velkoryse koncipované výstavě si mohla návštěvnická veřejnost prohlédnout poprvé zpřístupněné vzácné autografy Fibichových oper, melodramů, symfonií a drobnějších děl, jeho osobní korespondenci, zápisky, kresby, fotografie i předměty z jeho pozůstalosti zapůjčené od potomků, jako například portréty, dobový nábytek a Fibichův klavír. K výstavě byl vydán katalog v české a anglické mutaci. Výstava trvala od 14. 9. 2000 do 25. 2. 2001.

Výstava „Česká sportovní medaile“ autorů Dr. K. Štursově a Dr. A. Ročka z Národního muzea Tyršova muzea tělesné výchovy byla uspořádána ve výstavním prostoru přízemí paláce od 5. 10. do 31. 12. 2000. Vystavené exponáty pocházely od významných výtvarníků a některé medaile byly považované laiky za šperky. Šlo o výrobky skvělé zlatnické práce zdobené granáty, říčními perlami a polodrahokamy.

Počet výstavních akcí v roce 2000 uzavírá výstava „Zachráněné poklady Vyšehradské kapituly“. Desátá jubilejní výstava připravená z fondů Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na

Vyšehradě proběhla v Kapli Lobkovického paláce od 12. 12. 2000 do 25. 2. 2001. Byla představena další zrestaurovaná díla, která se zdála být již ztracena. Díla restaurovaná nákladem Vyšehradské kapituly byla ukázkou práce restaurátorů.

Magdaléna Rychlíková

Muzeum romské kultury

Toto muzeum vzniklo v Brně, v roce 1991, z iniciativy Romů, romistů a ministerstva kultury. Hlavním úkolem, který provází odborně připravované programy, je seznámit širokou veřejnost se životem Romů – s jejich historií, kulturním bohatstvím, způsobem života a jejich hodnotovým systémem. Díky svým sbírkám může návštěvníkům prezentovat doklady a dokumenty vypovídající o romské hmotné a duchovní kultuře od nejstarších dob až po současnost.

Za dobu působení muzea zde bylo uspořádáno množství přednášek a výstav, na kterých se ve vzájemné spolupráci podíleli odborníci z řad Romů i majoritní společnosti. Muzeum romské kultury vytváří předpoklady ke vzniku prostoru, kde budou mít všichni zájemci možnost blíže poznat a seznámit se s prací kulturní a vzdělávací instituce, která si klade za cíl ukázat možnosti dialogu, respektování, tolerance a předávání informací o odlišných kulturách, zvláště o Romech.

Muzeum romské kultury se do povědomí veřejnosti dostalo také díky pořádání putovních výstav. Jimi byli Romové představeni z mnoha úhlů, což dokládá etnograficko-historická výstava o životě Romů v českých zemích, fotografie ilustrující život Romů v Brně tak, jak jej vidí sami Romové, netradiční díla naivních romských amatérských malířů, atd.

Nepostradatelnými součástmi muzea jsou historické oddělení, knihovna, výtvarné oddělení, oddělení programů pro děti, videotéka, oddělení vzdělávání a expozice. Všechna tato pracoviště se podílejí na pořádání projektů, jejichž náplní je shromažďovat a prezentovat informace o životě a kultuře Romů v České republice i ve světě.

Lucie Procházková

Výstava „Romské osady na východním Slovensku“

Duben–červen 2002, Muzeum dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech

Výstavu připravili Lenka Budilová a Marek Jakoubek ve spolupráci s Kateřinou sociální a kulturní antropologie FHS ZČU v Plzni a nadací Člověk v tísni, společností při ČT, o. p. s. Prezentovala výsledky rozsáhlého výzkumu na Slovensku.

V období od října 1999 do ledna 2001 probíhal na objednávku slovenské vlády a z finančních prostředků nadace InfoRoma ve vybraných romských osadách v okresech Prešov, Bardejov a Sabinov antropologický výzkum, na kterém se podíleli studenti etnologie, kulturologie a romistiky FF UK v Praze, obecné antropologie PjF UK v Praze a kulturní a sociální antropologie ZČU v Plzni. Výzkumníci strávili ve vybraných lokalitách, jejichž počet dosáhl nakonec 62, vždy několik týdnů. Výsledkem jejich úsilí byla komplexní výzkumná zpráva popisující jak situaci v romské osadě, tak i v neromské obci, včetně vzájemných interakcí, případně i návrhy na řešení problému segregace a možnosti integrace romských obyvatel. Vedle tohoto hlavního výstupu vznikl během výzkumu také bohatý

fotografický materiál, který má nezanedbatelnou výpovědní hodnotu a významným způsobem rozšiřuje informace obsažené ve zmíněných textech.

Kromě fotografií ve zkoumaných lokalitách nashromáždili výzkumníci rozličné artefakty, od výrobků tradičních romských řemesel (nepálené cihly, opálky, metly aj.) až po nejmodernější součásti interiérů, které snad nejpřímějším způsobem přibližují atmosféru romské osady a jejích obyvatel.

Výstava byla rozdělena do několika tematických celků (exteriéry, interiéry, řemesla, náboženský život a všednodenní aktivity), které se snažily kombinací fotografií, artefaktů a odborných textů umožnit divákovi setkání s kulturou romských osad. Návštěvníky provázely výstavou doplňující texty poskytující interpretaci a komentář k vystaveným fotografiím a exponátům¹.

Vedle fotografií amatérů (studenti výše zmíněných oborů) se výstavy účastnili také fotografové profesionálové (studenti FAMU). Díla těchto tvůrců byla prostorově vyčleněna, aby vynikl rozdíl mezi fotografiemi s uměleckými ambicemi a fotografiemi výzkumníků z humanitních oborů, kteří je užívají spíše jako nástroj sociálního dokumentu.

Vernisáže výstavy se zúčastnili čelní představitelé města a místní romské komunity, mezi nimiž nechyběla ani populární rokycanská rodačka Věra Bílá. Po proslovu ředitelky muzea RNDr. Miroslavy Šandové a autorů výstavy vystoupil místní romský pěvecký sbor Churde čhave pod vedením Josefa Mika, který přítomným nabídl k poslechu ukázkou z pokladnice tradičního romského folkloru, a hudební skupina Šumaři s repertoárem českých lidových písní.

Připraveno bylo též pohoštění sestávající z nejvybranějších lahůdek romské